

TVR – Transport sur voie réservée

TVR betyder egentligen *transport på reserverat körfält* och introducerades av Bombardier i slutet av 1990-talet. Ursprungligen kom tekniken från Belgien och företaget Brugeoise et Nivelles, BN. Marknadsföringen var intensiv och städerna Caen och Nancy nappade. Snart hopade sig problemen. Caens system är nu nedlagt och Nancy stänger inom några år. **Modern Stadstrafik** har många gånger skrivit om TVR, första gången i nr 1-2009 och senast i nr 2-2016. Vi hoppas få möjlighet att återkomma.

Gummihjulsspårvagnarna i den nordfranska staden Caen slutade rulla den 31 december 2017, efter endast 15 års trafik. Fordonen, som är vägfordon, därav registreringsskyltarna, kan köras spårstyrt eller handstyrt som dubbelledbussar. De kan drivas elektriskt från kontaktledning eller med elkraft från dieselgeneratoren som är monterad längst bak. Drivning sker med två elektriska motorer, på axel 1 och 4. I Caen användes spårvägskontaktledning och i Nancy sådan för trådbuss. Den 29 december 2017 vänder här en vagn i en slinga där kontaktledningen redan tagits ned.

TVR i Caen 2002–2017:

Caen sade adieu till gummihjulsspårvägen

Detta sågs av vissa som framtidens spårvagnar, lika effektiva men till väsentligt lägre kostnad. Verkligheten blev precis tvärtom. Tillverkaren Bombardier lade ned

produktionen, trots att Caen ville köpa fler vagnar när passagerarmängden ökade. Efter endast 15 år är nu systemet nedlagt och ersätts med konventionell spårväg.

Av Patrick Laval

För vissa var detta ”spårvagnar på gummihjul”, för andra ”spårstyrda ledbussar”. En sak är i alla fall säker: den 31 december kl 20.00 lades TVR-systemet ned i den normandiska staden Caen, i nordvästra Frankrike.

Systemet kommer att ersättas av riktiga spårvagnar, som i stort kommer att få samma linjedragning som föregångarna när de sätts i trafik i september 2019.

Under tiden kommer en omfattande ersättningstrafik att bedrivas med ledbussar, parallellt med TVR-linjernas sträckor.

Den 29 december tog vår frankrikekorrespondent Patrick Laval tillfället att åka en sista gång längs TVR-systemets två linjer (15,7 km, 34 hållplatser).

Det kan kännas lite konstigt att se hur ett 15-årigt system rivs och halvgamla (eller relativt nya) vagnar snart kommer att skrotas.

Eller...

Av de 24 tredelade fordon som byggts för Caen av Bombardier i början av 2000-talet i nordfranska Crespin kommer i alla fall sex att tas över av Nancys kollektivtrafik,

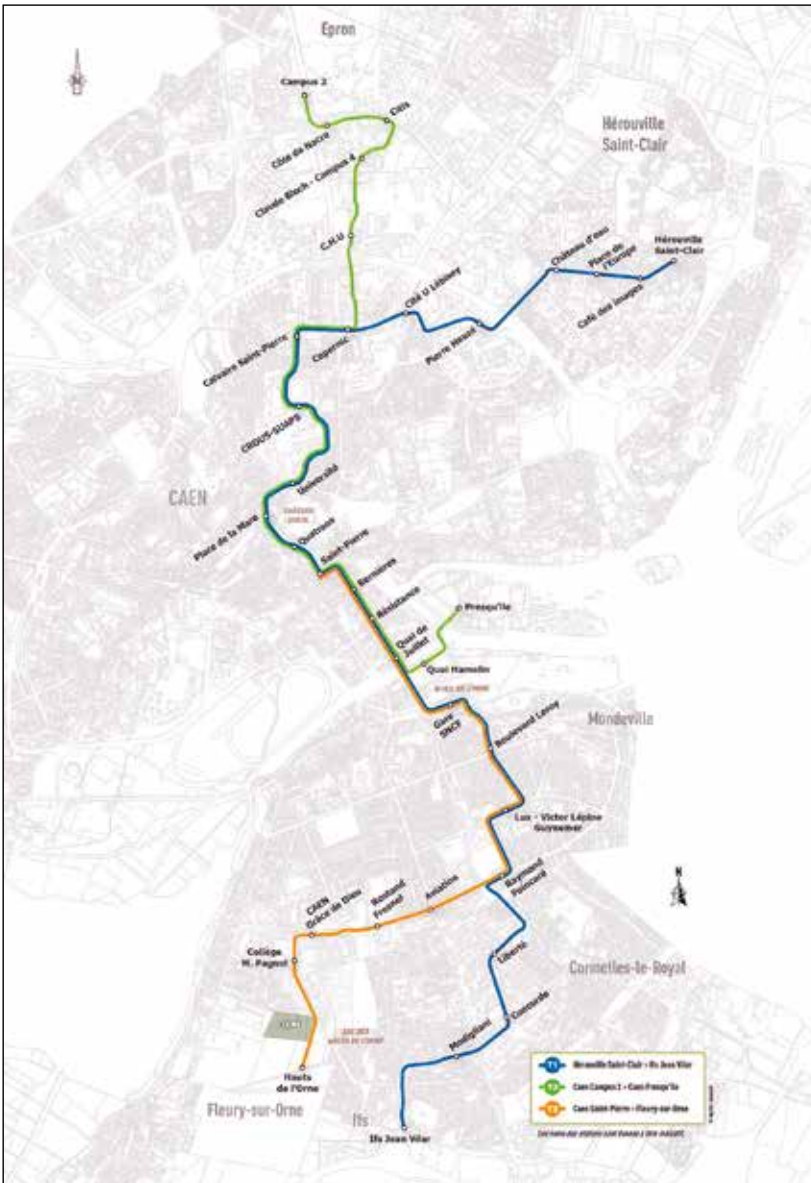
som än så länge (till 2022) fortsätter att använda trådbussvarianten av TVR.

För en buss är 15 år en relativ lång tid, men för ett spårfordon är det bara ett halvt liv.

Tyvärr var dessa år inte helt problemfria vare sig i Nancy eller Caen, med flera urspårningar.

Dessutom hade tillverkaren inte särskilt lust att bygga nya fordon i små mängder.

Mer om detta finns att läsa i **Modern Stadstrafik** nr 2-2016. Vi har anledning att återkomma till både Caen och Nancy. □

Det kommande spårvägssystemet i Caen följer i stort de tidigare TVR-linjerna, men utökas med en tredje linjegen som går till Presqu'île nära centrum.

Illustration från Caen la mer

Skylt som informerar om det kommande arbetet med den nya spårvägen.

Informationskyltar i väntskydden anger att spårvägstrafiken upphör den 31 december kl 20.00.

TVR-fordon rundar den stora kyrkan Église Saint-Pierre de Caen i centrum.

Här visas tydligt på anslag för allmänheten att arbetsplatsen har vederbörligt tillstånd. Arbetet består i att omvandla TVR-linjen till spårväg.

"Ta det lugnt, spårvägen förändras" är den ungefärliga betydelsen av anslaget på hållplatsen.

TVR är i både Caen och Nancy enriktningsfordon, alltså krävs vändslingor.

När TVR-fordonen körs spårstyrt ska man hålla händerna borta från ratten! Styrningen är alltid aktiv, och ratten snurrar av sig själv i kurvorna, så det är olämpligt att försöka styra "ur spår".

Vagnsbredden är 2,50 meter vilket ger förhållandevis gott om utrymme, men de stora hjulhusen och de trånga ledpartierna stjälar plats.

Stora hjulhus kännetecknar TVR, som i alla låggolvsbussar.

I körbanan syns en trattliknande anordning som används när TVR-fordonen ska övergå i spårstyrd trafik.